

NOVÁ LEGISLATIVA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Jan Maršák
Odbor odpadů
Ministerstvo životního prostředí

Seminář „Odpady a oběhové hospodářství“
Poslanecká sněmovna, Praha 1. 10. 2019

LEGISLATIVNÍ RÁMEC OBĚHOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ EU

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

BALÍČEK EU K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ (2015)

✓ **Balíček k oběhovému hospodářství**

- ✓ Změny odpadové legislativy byly publikovány v Oficiálním věstníku Evropské unie 14. června 2018.
- ✓ **Směrnice, kterou se mění směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností, 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních – 2018/849/EU,**
- ✓ **Směrnice, která mění směrnici o skládkách odpadů - 2018/850/EU,**
- ✓ **Směrnice, která mění směrnici o odpadech - 2018/851/EU,**
- ✓ **Směrnice, která mění směrnici o obalech - 2018/852/EU.**

BALÍČEK K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ – NOVÉ CÍLE

Recycling targets for municipal waste:

By 2025	By 2030	By 2035
55%	60%	65%

New recycling targets for packaging waste:

	By 2025	By 2030
All packaging	65%	70%
Plastic	50%	55%
Wood	25%	30%
Ferrous metals	70%	80%
Aluminium	50%	60%
Glass	70%	75%
Paper and cardboard	75%	85%

BALÍČEK K OBĚHOVÉMU HOSPODÁŘSTVÍ

NOVÉ CÍLE

✓ Směrnice o skládkování odpadů:

✓ 2 cíle omezení skládkování odpadů

- ✓ *Členské státy usilují o zajištění toho, aby od roku 2030 nebyl přijímán na skládku žádný odpad vhodný k recyklaci nebo jinému využití, zejména komunální odpad, s výjimkou odpadu, u něhož skládkování vede k nejlepšímu výsledku z hlediska životního prostředí v souladu s článkem 4 směrnice 2008/98/ES.*
- ✓ *Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se množství skládkovaného komunálního odpadu snížilo do roku 2035 na 10 % (hmotnostních) nebo méně z celkového množství vzniklého komunálního odpadu.*

NAKLÁDÁNÍ S ODPADY V ČR

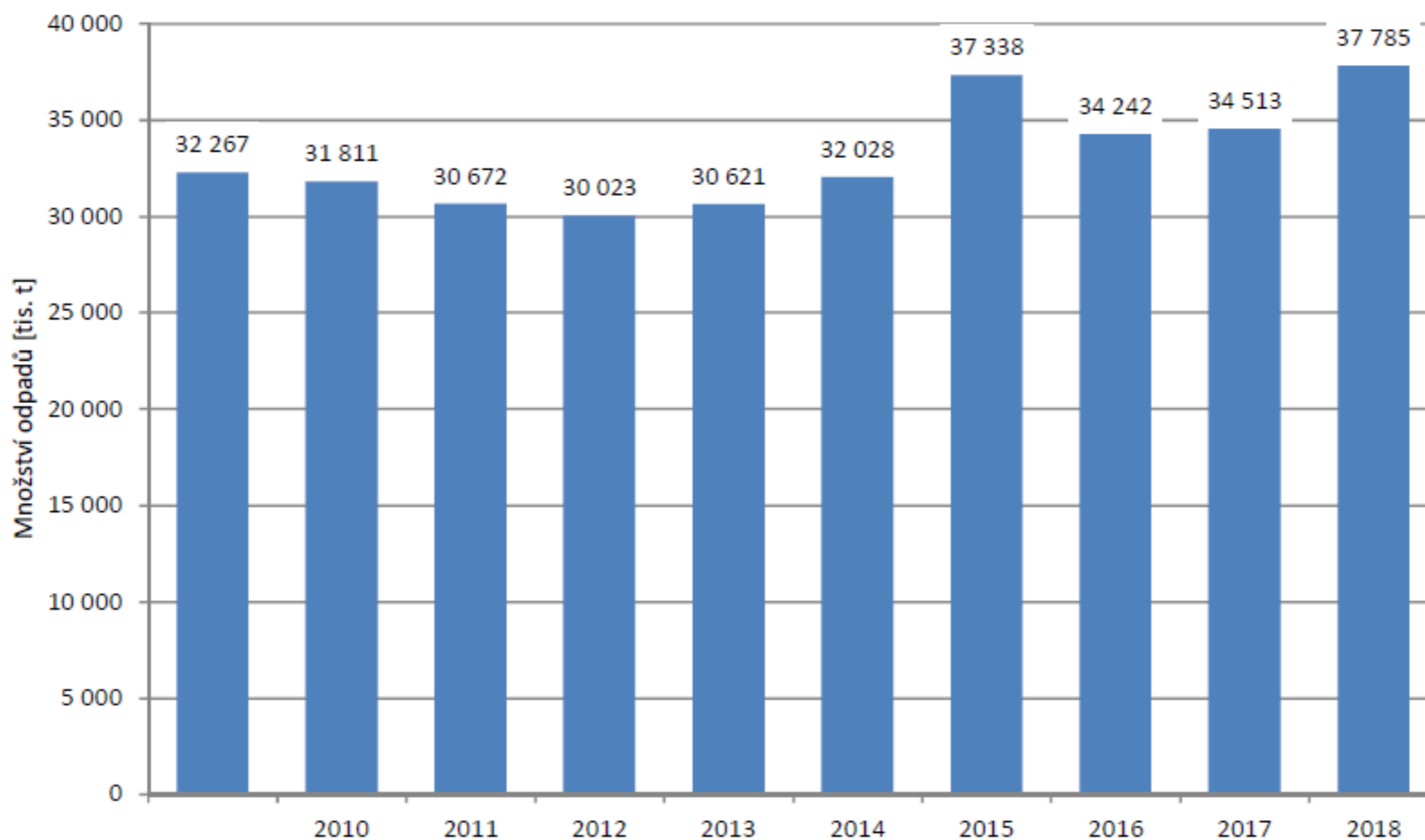
Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

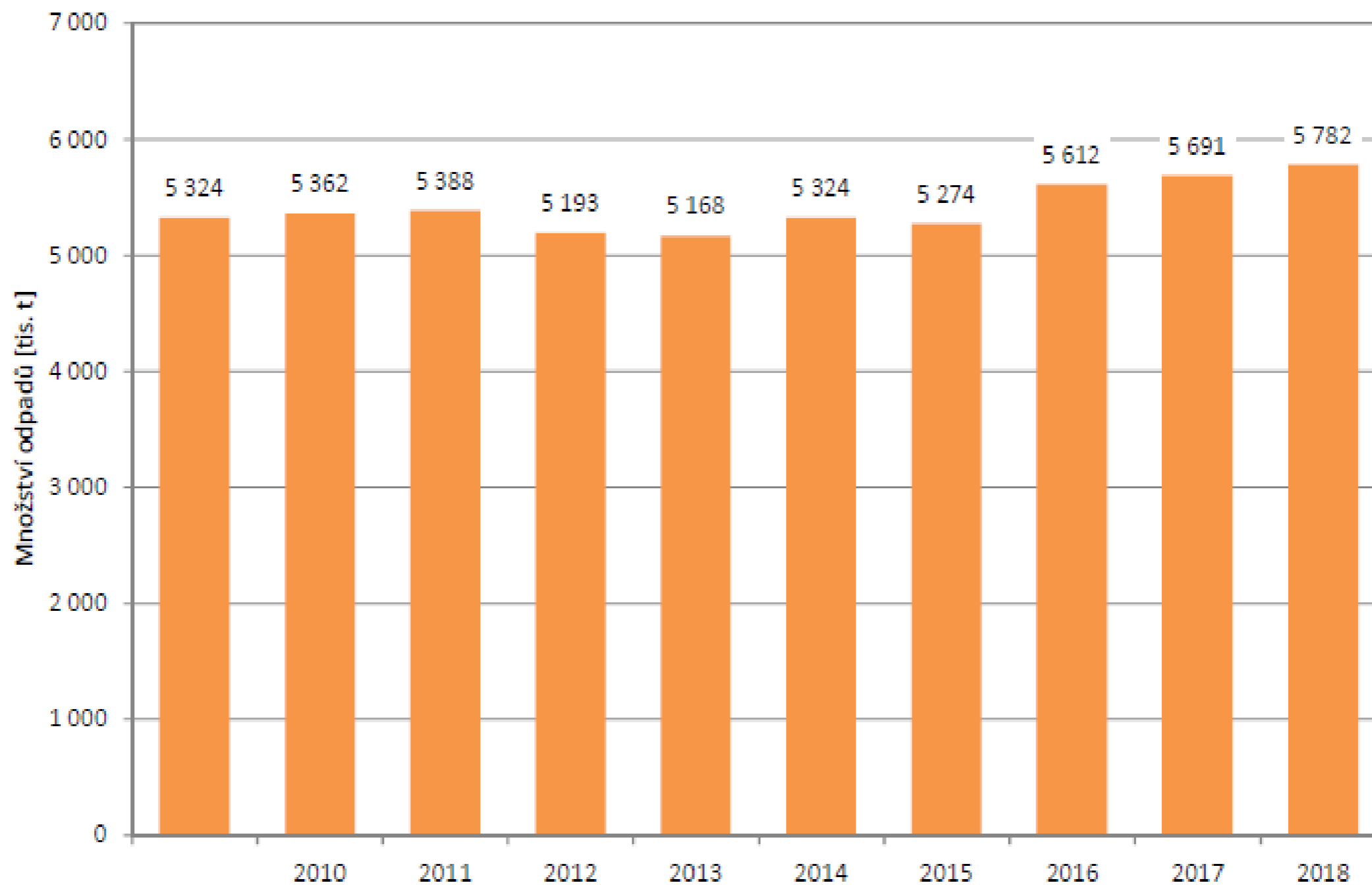
www.mzp.cz

Celková produkce odpadů v ČR, 2009 - 2018

Celková produkce komunálních odpadů v ČR, 2009 - 2018

KOMUNÁLNÍ ODPADY V ČR 2018

- ✓ **Produkce za rok 2018 - 5,8 mil. tun**
- ✓ **Produkce na obyvatele 544 kg**
- ✓ **Materiálové využití – 38 % - pod úrovní průměru EU**
- ✓ **Energetické využití – 12 % - pod úrovní průměru EU**
- ✓ **Skládkování komunálních odpadů – 45 %**
(stejně jako v roce 2016, 2017) – vysoko nad úrovní průměru EU

NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍ ODPADY V ČR

Tab. 2.6.1.11 Vybrané způsoby nakládání s komunálními odpady a jejich podíl na celkové produkci komunálních odpadů, 2011–2017

Způsob nakládání	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%	t	%
Množství energeticky využitých komunálních odpadů	583 614	10,8	610 367	11,8	614 502	11,9	627 234	11,8	620 313	11,8	680 504	12,1	685 277	12,0
Množství materiálově využitých komunálních odpadů	1 661 703	30,8	1 576 519	30,4	1 561 729	30,2	1 849 864	34,7	1 877 447	35,6	2 136 237	38,1	2 135 660	37,5
Množství komunálních odpadů odstraněných skládkováním	2 982 745	55,4	2 785 555	53,6	2 698 737	52,2	2 569 965	48,3	2 498 736	47,4	2 522 799	45,0	2 583 390	45,4
Množství komunálních odpadů odstraněných spalováním	2 246	0,04	2 109	0,04	2 837	0,05	3 949	0,07	3 706	0,07	3 146	0,06	3 497	0,06

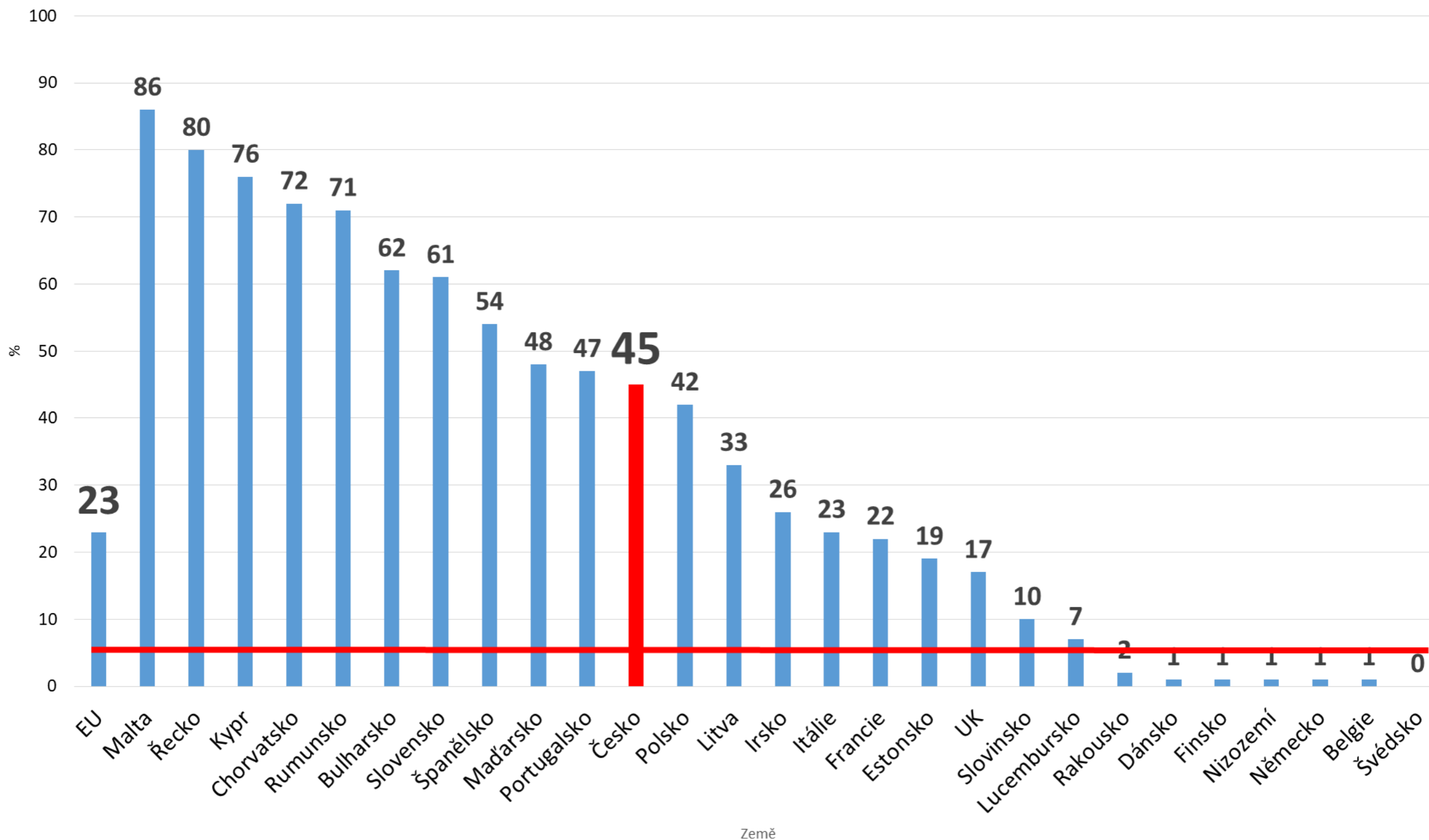
Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

Zdroj: MŽP (ISOH), zpracovatelem dat je CENIA

V ČR se nedaří významně snižovat absolutní množství ukládaných komunálních odpadů na skládky.

Skládkování komunálních odpadů v roce 2017 - EU (%)

NOVÁ LEGISLATIVA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

NOVÁ LEGISLATIVA

ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČR

- ✓ Připraveny následující právní předpisy:
 - ✓ Návrh nového zákona o odpadech
 - ✓ Návrh zákona o výrobcích s ukončenou životností
 - ✓ Návrh novely zákona o obalech
 - ✓ Návrh změnového zákona

NOVÁ LEGISLATIVA

ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ ČR

- ✓ Legislativní proces:
- ✓ *Meziresortní připomínkové řízení – červen/červenec 2019 - hotovo.*
- ✓ *Vyřešeny zásadní rozpory s hlavními připomínkovými místy, zástupci průmyslu a obcí.*
- ✓ *5 komisí Legislativní rady vlády – srpen/září 2019 - hotovo.*
- ✓ *Legislativní rada vlády – 19. září/ 17. říjen 2019.*
- ✓ *Vláda – říjen/listopad 2019 - plán.*

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O ODPADECH

- 1. Nový zákon o odpadech zásadním způsobem podpoří oběhové hospodářství, recyklaci, využití a třídění odpadů v České republice.**
- 2. Nový zákon o odpadech je nejsilnějším nástrojem, kterým Ministerstvo životního prostředí disponuje k žádoucí změně situace v nakládání zejména s komunálními odpady v ČR.**
- 3. Nový zákon o odpadech obsahuje všechny cíle, které musí ČR splnit dle nové evropské legislativy (evropský balíček k oběhovému hospodářství).**
- 4. Nový zákon o odpadech poprvé v historii stanovuje podíly jednotlivých způsobů nakládání s komunálními odpady a kopíruje v tomto požadavky nové evropské legislativy (v roce 2035 – 65% recyklace/25% energetické využití/nejvýše 10% skládkování komunálních odpadů).**
- 5. Nový zákon o odpadech neobsahuje nevyzkoušené experimenty, ale naopak formuluje prověřená opatření – postupné navyšování poplatků za ukládání odpadů na skládky a zákaz skládkování vybraných druhů odpadů, která zafungovala v jiných zemích Evropské unie.**

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O ODPADECH

- 6. Nový zákon o odpadech reaguje na dlouhodobá doporučení EK a OECD pro oblast odpadového hospodářství.**
- 7. Nový zákon o odpadech stanovuje jasné a závazné cíle pro třídění odpadů na úrovni obcí v dlouhodobém výhledu.**
- 8. Nový zákon o odpadech nastavuje parametr výhřevnosti, který omezuje vstup využitelných odpadů na skládky, ve standardní výši, která je obvyklá v okolních zemích ČR. Není důvod, aby nebyl plněn i v České republice.**
- 9. Nový zákon o odpadech obsahuje velmi pozvolný nárůst poplatků za ukládání využitelných odpadů na skládku, nikoli paušální nárůst u všech druhů odpadů. Zákon cílí na odklon využitelných odpadů ze skládek, což je v souladu s oběhovým hospodářstvím.**
- 10. Nový zákon o odpadech obsahuje motivační nástroje na podporu dalšího třídění komunálních odpadů v obcích.**

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH

NÁVRH CÍLŮ PRO KO V NOVÉM ZÁKONĚ

1. Zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na **55 %** celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.
2. Zvýšit do roku 2030 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na **60 %** celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.
3. Zvýšit do roku 2035 úroveň přípravy k opětovnému použití a recyklace komunálních odpadů nejméně na **65 %** celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.
4. Odstraňovat uložením na skládku v roce 2035 a následujících nejvýše **10 %** z celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky.
5. Energeticky využívat v roce 2035 a následujících nejvýše **25 %** z celkové hmotnosti komunálních odpadů vyprodukovaných na území České republiky; toto množství může být navýšeno o rozdíl mezi množstvím komunálních odpadů, které mohly být uloženy na skládku podle bodu 4 a skutečným množstvím komunálních odpadů uložených na skládku.

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH

ZÁKAZ SKLÁDKOVÁNÍ ODPADŮ V ČR

- ✓ Zákaz skládkování recyklovatelných a využitelných odpadů - posun na rok **2030** (stávající zákon uvádí rok **2024**).
- ✓ Cíl vyplývá ze změny směrnice o odpadech.
- ✓ Nejedná se o úplný zákaz skládkování ani po roce 2030. I po roce 2030 bude provozovány skládky odpadů. Účelem zákazu je zamezit vstupu využitelných a recyklovatelných odpadů na skládky.
- ✓ Není udržitelné skládkovat využitelné odpady v takové míře jako v současnosti.
- ✓ Využitelné odpady – určeny zákonem (výhřevnost – 6,5 MJ/kg, biologická stabilita AT4).
- ✓ Recyklovatelné odpady – určeny prováděcím předpisem.
- ✓ Zákaz skládkování vybraných druhů odpadů – standardní nástroj na podporu recyklace v řadě zemí EU.

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH EKONOMICKÉ NÁSTROJE POPLATEK ZA UKLÁDÁNÍ ODPADŮ NA SKLÁDKU

- ✓ Výše poplatku za ukládání odpadů na skládky
 - ✓ 500 Kč/tuna ostatní a komunální odpady.
 - ✓ 6200 Kč/tuna nebezpečné odpady.
 - ✓ Od roku 2009 se výše poplatku nemění. Před rokem 2009 - každoročně navýšení o 50 Kč u ostatních a komunálních odpadů.
 - ✓ Pokud by byl poplatek pravidelně dále navyšován, tak v roce 2019 by pro ostatní a komunální odpady činil 1000 Kč/tuna.
 - ✓ Nenavyšování od roku 2009 znamená zlevňování skládkování (500 Kč v roce 2009 = 430 Kč v roce 2019).
 - ✓ Od roku 2009 dochází k **posilování konkurenční výhody skládkování oproti ostatním vhodnějším způsobům nakládání s odpady**. Rozpor s hierarchií nakládání s odpady.

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH

NÁVRH POPLATKU ZA UKLÁDÁNÍ ODPADŮ NA SKLÁDKY V ČR

	Poplatkové období v roce										
Dílčí základ poplatku za ukládání	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 a dále	
využitelného odpadu ^{*)}	800	900	1000	1250	1500	1600	1700	1800	1850	1850	
zbytkového odpadu	500	500	500	500	500	600	600	700	700	800	
nebezpečného odpadu	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	
vybraného technologického odpadu	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	

POPLATKY ZA UKLÁDÁNÍ ODPADŮ NA SKLÁDKY

✓ Česko

500 Kč/t 2018 (20 €)

500 Kč/t 2019 (20 €)

500 Kč/t 2020 (20 €)

800 Kč/t 2021 (31 €)

900 Kč/t 2022 (35 €)

1000 Kč/t 2023 (40 €)

1250 Kč/t 2024

1500 Kč/t 2025 (64 €)

✓ Polsko

850 Kč/t 2018 (33 €)

1000 Kč /t 2019 (40 €)

1500 Kč /t 2020 (64 €)

- ✓ **Polsko – průměrná mzda (2018) – 31 851 Kč**
- ✓ **Česko – průměrná mzda (2018) – 31 597 Kč**
- ✓ **Je navržené zvýšení poplatků příliš rychlé a dramatické?**

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH TŘÍDÍCÍ SLEVA PRO OBCE ČR

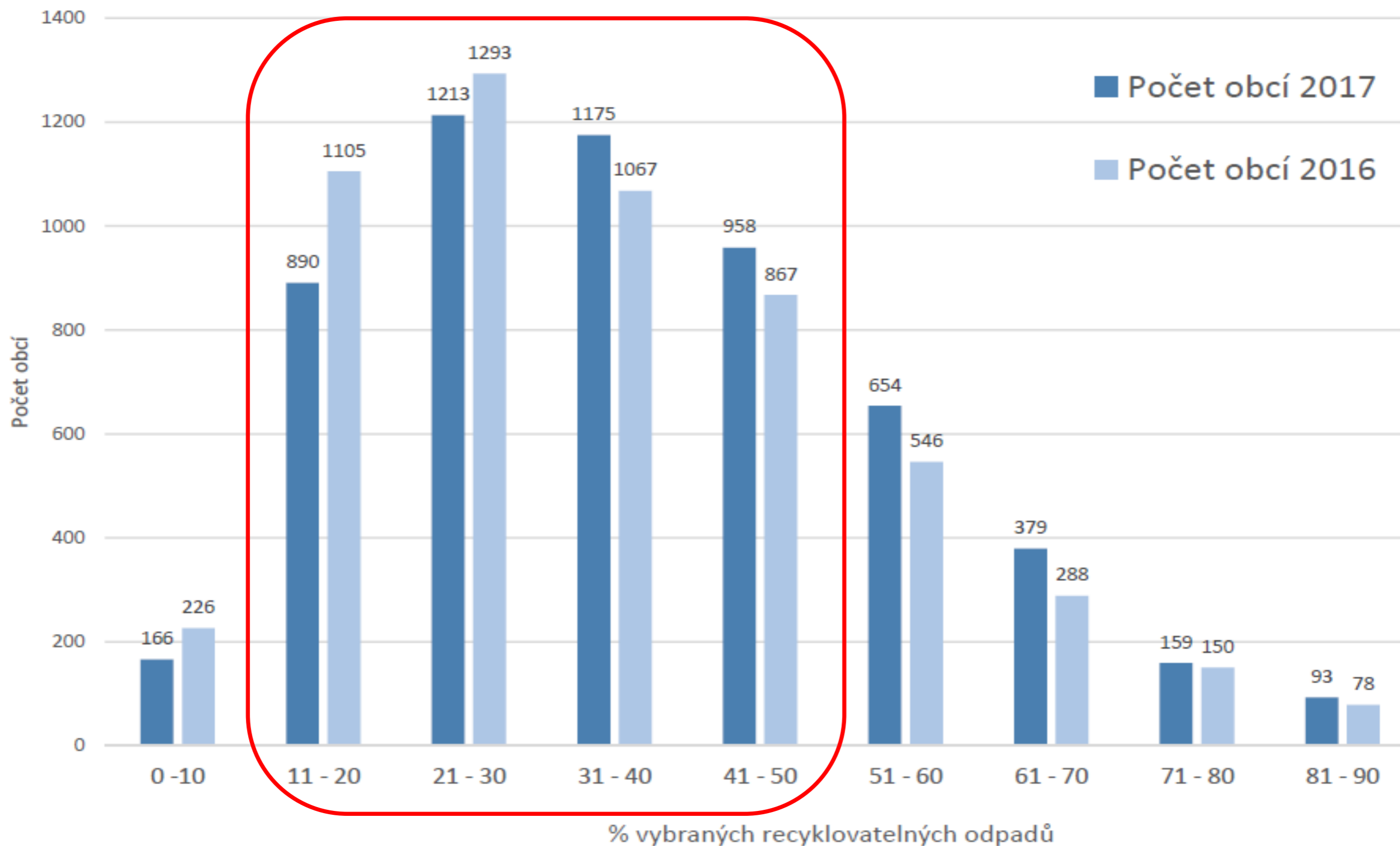
- ✓ Motivační nástroj pro obce.
- ✓ Při dosažení cílů pro oddělené soustředování recyklovatelných odpadů bude obec platit za komunální odpad jako za zbytkový odpad, tedy cca **500 Kč/t**.
- ✓ Do odděleně soustředovaných složek se bude započítávat: **papír, plasty, sklo, kovy a biologicky rozložitelné odpady**.
- ✓ Výpočtový vzorec stanoví vyhláška MŽP. Bude předmětem dalšího projednávání.

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Minimální podíl	35 %	45 %	55 %	60 %	65 %	70 %	70 %	70 %	75%

TŘÍDÍCÍ SLEVA PRO OBCE ČR

Počty obcí dle podílu vybraných recyklovatelných a nerecyklovatelných odpadů

NOVÝ ZÁKON O ODPADECH

CÍLE NAVRŽENÉ PRO OBCE V NOVÉM ZÁKONĚ

- ✓ Povinnost pro obce splnit nastavený cíl pro oddělené soustředování recyklovatelných složek (třídící cíle):
 - ✓ 2025 60 %
 - ✓ 2030 65 %
 - ✓ 2035 70 %
- ✓ S ohledem na čistotu a obsah reálně materiálově nevyužitelných složek (nerecyklovatelných odpadů) v barevných kontejnerech jsou cíle na tříděný sběr vyšší než skutečné cíle na recyklaci komunálních odpadů.
- ✓ Jedná se o třídící cíle (nikoli recyklační cíle).

NAKLÁDÁNÍ S KOMUNÁLNÍMI ODPADY V ČR

2018

Skládkování 45%

Recyklace
38%

Energetické
využití 12%

2035

Recyklace 65%

Energetické
využití 25%

Skládkování
10%

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

NÁVRH NOVÉHO ZÁKONA O VYBRANÝCH VÝROBCÍCH S UKONČENOU ŽIVOTNOSTÍ

NOVÝ ZÁKON O VYBRANÝCH VÝROBCÍCH S UKONČENOU ŽIVOTNOSTÍ

- ✓ Vyčlenění oblasti výrobků s ukončenou životností do samostatné právní úpravy.
- ✓ Splnění povinností z balíčku k oběhovému hospodářství.
- ✓ **Princip rozšířené odpovědnosti výrobců za výrobky** – elektro, baterie, pneumatiky (autovraky mimo princip EPR).
- ✓ **Ekomodulace** – „recyklační“ příspěvky ze strany KS mají být upravovány na základě trvanlivosti, opravitelnosti, opětovné použitelnosti, recyklovatelnosti a přítomnosti nebezpečných látek ve výrobku.
- ✓ **Cíle sběru elektrozařízení přenesené na výrobce** (dnes je to odpovědnost státu).
- ✓ Cíle sběru a recyklace v návaznosti na Plán odpadového hospodářství ČR 2015 – 2024.

NOVÝ ZÁKON O VYBRANÝCH VÝROBCÍCH S UKONČENOU ŽIVOTNOSTÍ

- ✓ **Registr míst zpětného odběru bude rozšířen pro baterie a pneumatiky (dnes pouze pro EEZ) – občan získá více informací o nejbližších místech zpětného odběru.**
- ✓ **Cíle pro recyklaci a využití pneumatik.**
- ✓ **Nové povinnosti pro kolektivní systémy**
 - ✓ Povinnost auditovat sebraná data.
 - ✓ Povinnost realizovat informační kampaně minimálně v rozsahu stanoveném vyhláškou – podpora řádného třídění odpadů.
 - ✓ Požadavky na zajištění sběrné sítě v minimální definované hustotě.
 - ✓ Možnost spolupráce mezi kolektivními systémy (osvěta, sběrná síť).

NÁVRH NOVELY ZÁKONA O OBALECH

NOVELA ZÁKONA O OBALECH

- ✓ Promítnuty všechny evropské cíle pro ČR v letech 2025 a 2030 pro obaly.
- ✓ **Specifikace sběrné sítě:**
 - ✓ zpětný odběr ve spolupráci s obcemi,
 - ✓ nutnost zasmluvnění 90 % obcí (ve kterých žije 90 % obyvatel ČR) ze strany autorizované obalové společnosti,
 - ✓ zajištění sběrné sítě již jako součást žádosti o autorizaci – s možností postupného zahušťování sběrné sítě.

NOVELA ZÁKONA O OBALECH

- ✓ Postup MŽP při vstupu dalších AOS na trh.
- ✓ Povinnosti autorizované obalové společnosti.
- ✓ Povinnost ekomodulace – úprava „recyklačních“ příspěvků – zvýhodnění environmentálně šetrnějších obalů - usnadnění recyklace.
- ✓ Příspěvky povinných osob musí odrážet skutečné náklady na provozování systému rozšířené odpovědnosti výrobců (sběrná síť, realizace osvěty, audity, vedení evidence).
- ✓ Zachování oddělení AOS od zpracování odpadů - AOS nesmí nakládat s odpady.
- ✓ Povinnost AOS vytvářet finanční rezervu.
- ✓ Rozšíření požadavků na evidenci a na audit údajů.
- ✓ Povinnost koordinace s ostatními AOS - vyrovnání nákladů, shoda na společném přístupu v definovaných oblastech (např. osvěta).
- ✓ Obce hlásí všem AOS tu část sebraných odpadů, která jim náleží podle jejich tržního podílu.
- ✓ AOS zaplatí obcím nahlášené množství podle zveřejněného ceníku.

DALŠÍ NÁSTROJE PODPORY ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

PODPORA ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

✓ Strategické nástroje

- ✓ Plán odpadového hospodářství ČR 2015 – 2024
- ✓ Strategický rámec oběhového hospodářství České republiky 2040
- ✓ Státní politika životního prostředí

✓ Finanční nástroje

- ✓ Operační program Životní prostředí 2007 – 2013
- ✓ Operační program Životní prostředí 2014 – 2020
- ✓ Operační program 2021+
- ✓ Program pro život

#CIRCULARCZECHIA2040

#CIRCULARCZECHIA

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

CIRKULÁRNÍ ČESKO 2040

- ✓ V roce 2018 byla zahájena příprava Strategického rámce oběhového hospodářství ČR 2040 – „Cirkulární Česko 2040“.
- ✓ Rámec bude zaměřen na celý ekonomický cyklus, nikoli jen na odpadové hospodářství.
- ✓ Diskuse s relevantními cílovými skupinami ke strategii.
- ✓ Založena pracovní skupina.
- ✓ Identifikace prioritních oblastí, opatření, cílů, indikátorů.
- ✓ **Předpokládaná doba přípravy strategického rámce – 2 roky (schválení v roce 2020).**

#CIRCULARCZECHIA2040

#CIRCULARCZECHIA

ZÁVĚRY

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

ZÁVĚRY

- ✓ **Nová legislativa odpadového hospodářství (v legislativním procesu):**
 - ✓ Nový zákon o odpadech.
 - ✓ Nový zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností.
 - ✓ Novela zákona o obalech.
 - ✓ Změnový zákon.
- ✓ **Transpoziční lhůta dle evropských předpisů - 24 měsíců (5. červenec 2020).**
- ✓ **Platnost – optimálně červenec 2020 (vzhledem k transpoziční lhůtě).**
- ✓ **Účinnost nové legislativy – 2021.**

DŮLEŽITÉ ODKAZY

- ✓ **Produkce a nakládání s odpady v roce 2017**
https://www.mzp.cz/cz/produkce_nakladani_odpady_2017
- ✓ **Souhrnná data o odpadech 2009 – 2017**
https://www.mzp.cz/cz/souhrnna_data_2009_2017
- ✓ **Produkce odpadů v krajích ČR 2009 – 2017**
http://www1.cenia.cz/www/sites/default/files/Produkce_odpadu_kraje_2009_2017_F.pdf
- ✓ **Plán odpadového hospodářství 2015 – 2024**
https://www.mzp.cz/cz/poh_cr_prislusne_dokumenty
- ✓ **Program předcházení vzniku odpadů**
https://www.mzp.cz/cz/predchazeni_vzniku_odpadu_navrh
- ✓ **Zpráva o plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky (2015 – 2016)**
https://www.mzp.cz/cz/plneni_narizeni_vlady

LINEAR ECONOMY

Take
↓
Make
↓
Use
↓
Waste

RECYCLING ECONOMY

Take
↓
Make
↓
Use
↓
Waste

Recycle → Make
Use → Recycle

CIRCULAR ECONOMY

Take
↓
Make
↓
Use
↓
Waste

Recycle → Make
Use → Recycle
Repair → Recycle
Reuse → Repair
Return → Reuse

<https://insta.orenya.com/tag/pollution>

DĚKUJI ZA POZORNOST.

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.

Odbor odpadů

Ministerstvo životního prostředí

jan.marsak@mzp.cz

